

I семестр 2025/2026 н. р.

«ПОГОДЖУЮ»
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
В.М.Темченко
«___» вересня 2025 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор Дмитрівського НВК
В.І.Чмих
«___» вересня 2025 року

II семестр 2025/2026 н. р.

«ПОГОДЖУЮ»
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
В.М.Темченко
«___» січня 2026 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор Дмитрівського НВК
В.І.Чмих
«___» січня 2026 року

ПЛАН ВИХОВНОЇ РОБОТИ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА 5 КЛАСУ НА 2025/2026 Н. Р.

Класний керівник: Мартинюк Н.В.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КЛАСУ

В класі навчається 16 учнів: 6 дівчаток та 10 хлопчиків. 8 учнів проживають на території села Дмитрівка, 2 Домантово, 5 Шабельники, 1 Нова Гребля. Переважна більшість учнів – ровесники – 2014-2015 року народження. Дві дитини 2016 і 2013 р.н. Соціальний склад сімей різний.

Дисципліна в класі задовільна. Хлопці дружать з дівчатами. Мікро групи в класі - за місцем проживання. Діти люблять спілкуватися між собою, спілкуються і поза школою. Дисциплінованість та культура поведінки на задовільному рівні.

Усі учні мають певне доручення в класі, охоче його підтримують, само організованість виявляє Молодик М. та Лопух Н а в інших- середній рівень само організованості.

Учні проявляють інтерес до громадського життя, постійно беруть участь в виховних заходах класу та школи, проте у деяких учнів є розходження між словами та вчинками.

В основі взаємин лежить спільне навчання, місце за партою та місце проживання. Діти здатні на взаємодопомогу, радіють успіхам товаришів, проте наголошують на чужі невдачі, засмучуються від своїх невдач. Уміють попросити вибачення. Є лідери в класі – це учні, що добре вчаться. Прояви порушень поведінки пояснюються недостатністю уваги з боку батьків, особливостями темпераменту. Основними заходами впливу на учнів, які порушують поведінку, є: індивідуальні бесіди з ними та батьками.

Учні цікавляться життям школи та інших класів, відповідально та систематично виконують загальношкільні доручення. Спілкування з учнями школи відбувається на основі спільних занять спортом та інтересів.

Загалом стосунки у класі товариські, приятельські. Діти можуть організовувати самостійно справи, підтримувати одне одного й допомагати в критичних ситуаціях. У стосунках між дітьми мало співчуття, галантності, терпимості до помилок товариша. Усі учні проявляють стриманість та повагу у

стосунках зі старшими, вчителями, всі цінують фізичну працю. Діти намагаються виконувати єдині вимоги і правила поведінки в школі.

Кожний учень класу – індивідуальний, але разом вони складають цілісний механізм. Рівень їхнього сприйняття загальнолюдських цінностей - вище середнього, на етапі формування; провівши декілька занять в класі, стало зрозуміло, що учні сприймають загальнолюдські цінності і у них виховане почуття бережливого ставлення до цих цінностей; вікові особливості учнів класу передбачають їх бурхливий вияв емоцій та почуттів та реакції на них; проте, діти знають міру у виявленні емоцій і намагаються стримуватися у відповідних ситуаціях.

СОЦІАЛЬНИЙ ПАСПОРТ КЛАСУ

№ з/п	Питання	Відповідь	
		Кількість	Прізвища
1.	Діти - сироти	-	
	Розлучені	3	Харченко Н Лопух Н
2.	Сім'ї без матері	-	
3.	Сім'ї без батька	3	Радченко Д Бойко Я. Рій Б
4.	Діти «групи ризику»	-	
5.	Діти – інваліди у сім'ї	-	
6.	Діти з фізичними вадами	-	
7.	Батьки - інваліди	-	
8.	Неблагополучні сім'ї: -батьки п'ють ; -батьки, не виявляють потрібної уваги; -батьки не впораються з вихованням дитини; -батьки знаходяться на обліку в міліції.		
9.	Малозабезпечені сім'ї	3	Трихліб Е Лопух Н Рій Б
10.	Багатодітні сім'ї 3 дітей; 4 дітей; 5 дітей і т.д.	1 1	Карпенко Падалка Б Євтешенко А. Лопух Н Шаламай Д
11.	Внутрішньо переміщені особи	2	Трихліб Е. Падалка Б
	Діти батьків УБД	1	Карпенко
	Діти загиблих	2	Андрушко Д Білик Микита

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ КЛАСУ

МЕТА: формування цілісної особистості, усебічно розвиненої, здатної до критичного мислення; патріота з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення; інноватора, здатного змінювати навколишній світ, розвивати економіку, конкурувати на ринку праці, вчитися впродовж життя.

ПРОБЛЕМА: формування в учнів національно-патріотичних почуттів, любові до свого народу, рідної мови, традицій на основі виховання ціннісного ставлення до держави та суспільства.

ЗАВДАННЯ:

- формування в молодого покоління високої патріотичної свідомості, виховання любові до рідної землі, українського народу, шанобливе ставлення до його культури;
- формування моральної активності особистості, чесності, правдивості, працелюбності, справедливості, гідності, милосердя, толерантності, терпимості до іншого, миролюбності, готовності допомогти іншим, обов'язковості, ввічливості, делікатності, тактовності; вміння працювати з іншими; здатності прощати і просити пробачення; протистояти виявам несправедливості, жорстокості;
- формування усвідомлення природи в житті людини, почуття особистої причетності до збереження природних багатств, відповідальності за них, здатності гармонійно співіснувати з природою; екологічної безпеки, критичної оцінки споживацько-утилітарного ставлення до природи, вміння протистояти негативним проявам;
- виховання особистості, яка має систему елементарних мистецьких знань, адекватно сприймає художні твори, здатна збагнути та виразити власне

ставлення до мистецтва, прагне та вміє здійснювати творчу діяльність у мистецькій сфері;

- виховання усвідомлення дітьми та учнівською молоддю соціальної значущості праці, розвиненої потреби в трудовій активності, формування навичок здорового способу життя;
- формування вміння цінувати себе як носія фізичних, духовних та соціальних сил, вміння протистояти негативним проявам у суспільстві, бути компетентним у питаннях захисту власного здоров'я.
-

ЦИКЛОГРАМА РОБОТИ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА

Щоденно:	● з'ясування причин відсутності учнів на заняттях, фіксація пропусків у класному журналі; ● бесіди з учнями, які запізнюються на уроки; ● організація чергування по класу; ● індивідуальна робота з учнями; ● контроль зовнішнього вигляду учнів; ● організація харчування.
Щотижня:	● проведення годин класного керівника; ● перевірка щоденників; ● проведення заходів у класі за планом роботи; ● робота з активом класу, організація діяльності органів учнівського самоврядування; ● контроль за виконанням доручень; ● організація прибирання закріпленої території пришкольної ділянки; ● робота з батьками; ● робота з учителями, які працюють у класі; ● зустріч зі шкільною медсестрою за довідками про хвороби учнів.
Щомісяця:	● проведення класних зборів; ● проведення бесід із безпеки життєдіяльності; ● організація чергування класу по школі; ● відвідування уроків учителів-предметників у своєму класі; ● консультації у соціального педагога, практичного психолога; ● тестування та анкетування учнів із метою вивчення їхніх індивідуальних особливостей та аналізу розвитку учнівського колективу; ● контроль за станом підручників; ● зустріч із батьківським активом; ● відвідування учнів удома.
Один раз на семестр:	● оформлення класного журналу за підсумками семестру, складання звіту; ● заповнення табелів успішності та вручення їх учням; ● проведення батьківських зборів; ● участь у роботі семінару, методичного об'єднання класних керівників; ● аналіз виконання плану роботи, корекція плану виховної роботи; ● проведення відкритого виховного заходу; ● складання плану роботи на канікули.
Один раз на рік:	● аналіз плану виховної роботи за попередній та складання на наступний навчальний рік;

	● оформлення особових справ учнів; ● статистичні відомості про клас (станом на 05 вересня); ● робота з підручниками (видання, перевірка, здавання); ● написання характеристик (за необхідністю);
--	---

ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА:

- діагностуюча;
- комунікативна;
- виховна;
- проектуюча;
- організаційна;
- розвивальна;
- методична;
- стимулююча;
- оцінювальна;
- охоронно - захисна;
- корективна.

ЗМІСТ РОБОТИ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА

1. Вивчення учнів.
2. Організація учнівського колективу.
3. Організація учнівського самоврядування.
4. Робота з батьками та громадськістю.
5. Організація виховної діяльності за різними напрямками.
6. Індивідуальна виховна робота з різними категоріями учнів та їх батьків.

ФОРМИ РОБОТИ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА

1	Форми роботи, спільні з шкільним бібліотекарем:	- керівництво читання - аналіз читацьких формулярів - бібліотечно-бібліографічні заняття - захист читатських формулярів - презентація нових книг, вечори поезії та інші форми пропаганди книги
2	Спільно з учителями-предметниками, керівниками гуртків, секцій:	- обмін інформацією - вироблення єдиних вимог - складання програм спільних дій
3	Спільно з шкільним психологом:	- педконсиліум - анкетування - спостереження - тестування - вивчення продуктів діяльності - складання програм розвитку особистості учня і учнівського колективу
4	Групові (з батьками):	- збори - психолого-педагогічні практикуми - лекції, бесіди, конференції - листування - відвідування вдома - брифінги - огляд літератури - засідання батьківських клубів - засідання батьківського комітету - вечори великої сім'ї - родинні свята - дні відкритих дверей - вечори запитань і відповідей - позакласний всеобуч - аукціон родинної педагогіки - альбоми -естафети - виставки сімейних реліквій - педагогічний всеобуч
5	Групові (з учнівським колективом):	- класні години - диспути - дискусії - круглі столи - поетичні свічки - соціальні ринги - історичні розповіді - написання творчих робіт - огляди-перегуки

		• прес - конференції • виставки • діалоги • години спілкування • вечори
6	Індивідуальні:	• доручення • бесіда • написання творчих робіт • виступи • дослідницький пошук

ЗАГАЛЬНА ВІДОМІСТЬ ПРО УЧНІВ

№ з/п	ПІБ учня	Дата народження	Телефон	Адреса	Примітки
1	<u>Андрушко Даніїл</u>	10.01.2015	098 218 80 48	Дмитрівка	
2	<u>Андрущенко Анастасія</u>	03.02.2015	096 322 73 73	Дмитрівка	
3	<u>Білик Микита</u>			Шабельники	
4	<u>Бойко Ярослав</u>	25.04.2015	097 060 45 98	Дмитрівка	
5	<u>Євтушенко Аїда</u>	10.01.2014	093 493 25 66	Домантово	
6	<u>Карпенко Ангеліна</u>	29.06. 2014	093 134 48 77	Шабельники	
7	<u>Лопух Надія</u>	04.01.2015	098 831 58 17	Дмитрівка	
8	<u>Молодик Марія</u>	28.05.2015	097 075 95 86	Домантово	
9	<u>Наумейко Роман</u>	26.1. 2016	096 209 66 28	Шабельники	
10	<u>Падалка Богдан</u>	06.11.2014		Дмитрівка	
11	<u>Радченко Дмитро</u>	19.11.2014	096 116 00 84	Шабельники	
12	<u>Рій Богдан</u>			Дмитрівка	
13	<u>Стеблівець Артем</u>	18.12 .2014	096 602 33 95	Шабельники	
14	<u>Трихліб Евеліна</u>	04.11.2013	066 393 11 40	Дмитрівка	
15	<u>Харченко Назар</u>	28.10.2015	097 887 54 39	Дмитрівка	
16	<u>Шаламай Денис</u>	24.05.2015	068 497 15 00	Нова Гребля	
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					

**ВІДОМІСТЬ ПРО ЗАЙНЯТІСТЬ УЧНІВ
У ПОЗАУРОЧНИЙ ЧАС**

№	ІІІ учня	Гуртки, секції
1.	<u>Андрушко Даниїл</u>	
2.	<u>Андрущенко Анастасія</u>	
3.	<u>Білик Микита</u>	
4.	<u>Бойко Ярослав</u>	
5.	<u>Євтушенко Аїда</u>	
6.	<u>Карпенко Ангеліна</u>	
7.	<u>Лопух Надія</u>	
8.	<u>Молодик Марія</u>	
9.	<u>Наумейко Роман</u>	
10.	<u>Падалка Богдан</u>	
11.	<u>Радченко Дмитро</u>	
12.	<u>Рій Богдан</u>	
13.	<u>Стеблівець Артем</u>	
14.	<u>Трихліб Евеліна</u>	
15.	<u>Харченко Назар</u>	
16.1	<u>Шаламай Денис</u>	
17.		

САМОВРЯДУВАННЯ КЛАСУ

ПОСАДА	ПІБ	
Староста (відповідальний за дисципліну, харчування та виконання обов'язків своїх однокласників)		
Помічник старости (відповідальний за дисципліну, за зовнішній вигляд та своєчасне відвідування занять)		
Дозвілля (відповідальні за постановку виступів від класу у шкільних заходах та учать у художніх конкурсах)		
Ерудит		
Порядок		
Волонтери		

ЗАВДАННЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ НА 2025/2026 Н. Р.

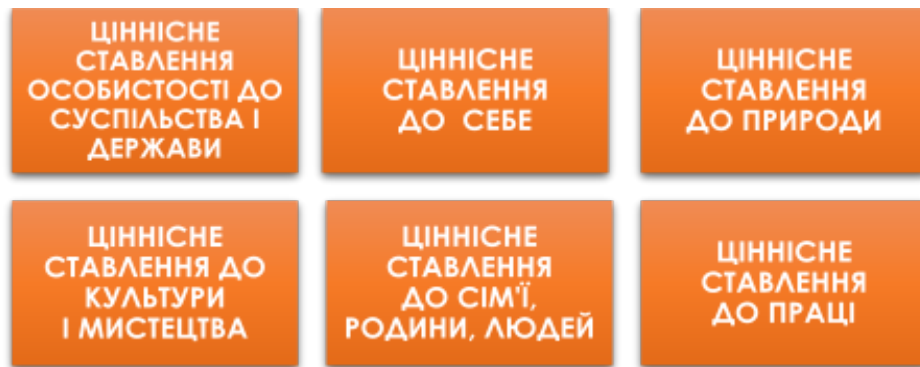
Пріоритетні цілі, завдання та напрямки виховної роботи на 2025/2026 навчальний рік формуються з урахуванням стратегічних орієнтирів реформи загальної середньої освіти в Україні, Концепції «Нова українська школа», нормативних документів у сфері освіти, а також актуальних викликів сьогодення, пов'язаних з умовами воєнного стану, суспільно-політичними трансформаціями, потребою в збереженні національної ідентичності, психологічного добробуту та зміцненні соціальної згуртованості.

Виховна робота у закладі освіти має забезпечити всебічний розвиток особистості, формувати його громадянську позицію, відповідальності, критичне мислення, національно-патріотичні цінності, спонукати до соціальної активності та здатності до життя у демократичному суспільстві. У центрі уваги виховної системи залишається особистість, її індивідуальні потреби, інтереси, емоційно-психологічний стан, права та безпека, зокрема в умовах збройної агресії проти України, що вимагає від освітнього середовища бути не лише простором навчання, а ресурсом підтримки, адаптації, відновлення.

У новому 2025/2026 навчальному році педагогічні працівники ліцею працюватимуть над виховною проблемою: **«Виховання учня як громадянина України, національно свідомої, життєво і соціально компетентної особистості, здатної до підприємливості й ініціативності, самовдосконалення та самореалізації у суспільстві в умовах Нової української школи».**

Основною метою у вихованні учнів у 2025/2026 навчальному році буде *формування свідомого громадянина України з активною життєвою позицією, глибоким почуттям патріотизму, високим рівнем моральної культури, здатного діяти в умовах викликів сучасності, поважати права інших, відповідально ставитися до власного життя, творити себе і оточуючий світ.*

У роботі з учнями педагогічним працівникам необхідно керуватися Основними орієнтирами виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України, Національною стратегією розвитку освіти в Україні та виданими у відповідності з наказами методичними рекомендаціями з питань організації виховної роботи у навчальних закладах та здійснювати виховну діяльність у відповідності до наступних ключових напрямів:

Завдання виховної роботи:

- Формування особистості-патріота України;
- Забезпечення умов для самореалізації особистості відповідно до її здібностей;
- Формування в учнів свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування здорового способу життя;
- Розвиток творчих здібностей, підтримка обдарованих учнів;
- Впровадження заходів, спрямованих на підвищення моральності в суспільстві, правової культури громадян, утвердження здорового способу життя.

Цілі виховної роботи ліцею:

- виховувати повагу до Конституції, законів України, державної символіки;
- укріплювати розуміння взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її патріотичною відповідальністю;
- утверджувати в свідомості й почуттях учня патріотичні цінності, переконання і повагу до культурно-історичного минулого України;
- сприяти набуттю здобувачами освіти патріотичного досвіду на основі:
 - готовності до участі в процесах державотворення;
 - уміння визначати форми й способи участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади;
 - спроможності дотримувати законів і захищати права людини;
 - готовності взяти на себе відповідальність;
 - здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів.
- формувати мовленнєву культуру, толерантне ставлення до інших народів, культур і традицій;
- утверджувати гуманістичну моральність як основу громадянського суспільства;
- культивувати кращі риси української ментальності, як-то працелюбність, свободолоубство, справедливість, доброта, чесність, бережне ставлення до природи;

- підвищувати престиж військової служби, культивувати ставлення до солдата як до захисника України, героя;
- виховувати нетерпимість до українофобства, аморальності, сепаратизму, шовінізму, фашизму тощо.

Зусилля педагогів мають бути спрямовані на формування у здобувачів освіти національної свідомості та почуття патріотизму; високого рівня навчальної та соціальної активності; дотримання моральних та естетичних норм у громадському й особистому житті; відсутність правопорушень, їх запобігання; взаємної поваги у спілкуванні.

Увага педагогічного колективу спрямована та підтримку психологічного стану дітей та адаптацію дітей ВПО. Важливо стежити, щоб діти адекватно сприйняли новачка, щоб вчасно запобігти можливому булінгу. Основне завдання батьків — навчити дитину розуміти й відстоювати власні кордони та не переходити межі кордонів інших. Діти не повинні боятися казати про те, що їм неприємно, та мають звернутися по допомогу до дорослих, якщо цькування не припиняються. У цьому разі батькам треба обговорити проблему з класним керівником і шкільним психологом, а вони вже мусять поспілкуватися з батьками кривдників

Складовою частиною виховної роботи є шкільне самоврядування, яке є однією із важливих умов залучення учнів до громадської діяльності. Самоврядування має стати для учнів справжньою школою демократії, школою громадянського становлення підрастаючого покоління.

Педагогічними працівниками школи планується забезпечити неухильне виконання спільного наказу Державного комітету України у справах сім'ї та молоді, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я України від 16.01.2004 № 5/34/24/11 "Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або реальної загрози його вчинення".

Велику увагу необхідно приділяти учням, які виховуються у сім'ях, що опинилися в складних життєвих обставинах, з метою попередження безпритульності й бездоглядності, насильства над неповнолітніми, підліткової злочинності та правопорушень, запобігання торгівлі дітьми. Класним керівникам школи необхідно здійснювати:

- внутрішній облік дітей, які потребують посиленої уваги з боку педагогічного працівника, соціального педагога;
- інформувати служби у справах дітей;
- здійснювати психолого-педагогічний супровід таких дітей;
- контролювати відвідування ними навчальних занять та якість навчання; активно залучати до громадської.

Головна мета виховної роботи – створення цілісної системи виховної роботи на основі «Основних орієнтирів виховання учнів 1- 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів».

Виховання – це цілеспрямована діяльність, яка здійснюється в системі освіти, орієнтована на створення умов для розвитку духовності зростаючої особистості на основі загальнолюдських і національних цінностей, надання допомоги в життєвому самовизначенні, громадянській і професійній компетентності та цілісній самореалізації.

Засадами сучасного виховання є:

Гуманізм – система ідей і поглядів на людину як на найбільшу соціальну цінність, створення умов для її повноцінного життя і психо-фізичного, духовного та соціального розвитку;

Дитиноцентризм – наскрізний принцип виховного процесу, що орієнтує на незаперечне визнання цінності у житті людини періоду дитинства, соціальні, вікові та індивідуальні потреби учня в освітньому процесі, його активну участь у шкільному житті та прийнятті рішень.

Холізм – виявляється у єдності навчання, виховання та розвитку. Єдності цілей виховання. Узгодження підходів у вихованні особистості дитини у школі, сім'ї та позашкільному закладі освіти.

Патріотизм - особливе, тобто безумовне і високосмислове почуття-цінність, яке характеризує ставлення особистості до народу, Батьківщини, держави та до самої себе. Базовими складниками почуття патріотизму є: любов до Батьківщини, народу, родини; діяльнісна відданість Батьківщині; суспільно значуща цілеспрямованість; гуманістична моральність; готовність до самопожертви; почуття власної гідності.

Повага – виявляється у повазі до особистості учня, незалежно від його віку, статусу та національної приналежності, дотримання його прав і свобод; недопустимість приниження честі та гідності, фізичного або психічного насильства, дискримінації за будь-якими ознаками. Орієнтує на взаємоповагу педагогів, учнів, батьків.

Рівність – визнання унікальності кожної дитини, в тому числі і з особливими потребами; недопустимість дискримінації дітей, зокрема й через формулювання неадекватних вимог до їхніх досягнень; допомога дітям і їхнім батькам у розкритті та реалізації здібностей і талантів дитини; визнання рівності особистісних позицій, відкритість і довіру між партнерами організації освітнього процесу.

Діалогічність – налагодження суб'єкт-суб'єктної взаємодії та спілкування між учасниками виховного процесу; створення умов в освітньому середовищі для налагодження порозуміння, самовираження, вільного висловлювання і можливості бути почутим; узгоджене розв'язання виховних проблем і досягнення виховних цілей.

Проектування цілісного виховного простору. Передбачає розвиток соціально-педагогічної парадигми виховання, використання у практиці виховання форм і соціально-педагогічних технологій, що сприяють: профілактиці негативних соціальних явищ (наркоманії, девіантної, суїцидальної поведінки, поширенню ВІЛ/СНІДу, злочинності та інше), утвердженню здорового способу життя; підтримці особистісного розвитку; оптимізації взаємодії групи і особистості; формуванню толерантності, патріотизму, інших базових соціальних цінностей, соціально-значущих якостей; створенню сприятливого для життя і діяльності довкілля; розгортання доброчинності (тобто волонтерства) тощо. Соціально-педагогічна парадигма виховання вибудовується навколо соціально-значущих цілей і цінностей, та тих концептуальних ідей, можливих механізмів їх реалізації, що стратегічно працюватимуть на цілісний підхід у подоланні негативних соціальних явищ, активізацію громади у цьому процесі, пошук та впровадження інновацій, що передбачають необхідний позитивний соціальний ефект.

Соціально-педагогічна солідарність. Орієнтує на згуртування, солідарну єдність суспільства навколо соціально-значущої мети виховання шляхом інтеграції виховних сил суспільства у побудові цілісного виховного простору та вибудовування стратегії і тактики педагогічно доцільної взаємодії громадянського суспільства і владних структур у розв'язанні актуальних соціально-педагогічних проблем і задач на основі співпадання особистісних, суспільних і державних інтересів у вихованні підростаючих поколінь.

Наукові підходи до сучасного виховання

Особистісно орієнтований методологічний підхід спирається на синтез встановлених психологічною та педагогічною наукою закономірності функціонування та розвитку особистості дитини у закладах загальної середньої освіти та розкриває особливості формування моральної самосвідомості дітей цього віку, особистісні трансформації, пов'язані з визначенням і вибором моральних цінностей.

Особистісно орієнтований підхід забезпечує право особистості на вільний вибір тих чи інших духовно-моральних цінностей, вироблення власної ціннісної позиції, та можливість у достойній для неї практичного втілення, долаючи дисгармонію у різноманітних життєвих ситуаціях та стверджуючись у моральному досвіді, поведінці, спілкуванні, діяльності.

Особистісно орієнтований підхід дозволяє зосередити увагу педагога на особистості дитини, її власному моральному досвіді, внутрішньому світі, що сприяє розкриттю творчого потенціалу вихованців, їхніх кращих моральних якостей, утверджує свободу морального вибору, а також протистоїть усередненню чи нівелюванню особистості.

Вибір у межах особистісно орієнтованого виховання гуманної поведінкової тактики сприяє створенню єдиного емоційно-чуттєвого діапазону

вихователя і вихованця як умови самотворення і набуття власної відповідальної свободи дитиною.

Особистісно орієнтований підхід не обмежується лише виховними впливами на дитину, а будується на міжособистісній комунікації (діалогові) вихователя і вихованця і передбачає відповідність моральних завдань, які стоять перед дитиною її віковим особливостям, моральному і життєвому досвіду у з'ясуванні для себе смислу життя і найважливіших цінностей.

Аксіологічний підхід у взаємозв'язку з гуманістичним та особистісно орієнтованим методологічними підходами відіграє важливу роль у практичному і теоретичному осягненні особистістю моральних цінностей та усвідомленню їх можливостей у задоволенні моральних і духовних потреб. Згідно аксіологічного підходу моральні цінності не можуть існувати поза людиною і без людини, а виступають результатом її життєдіяльності, духовно-моральним надбанням. Рефлексія є неодмінною умовою усвідомлення власного вибору моральних цінностей та права іншого на такий вибір. Моральні цінності не можуть нав'язуватись особистості, оскільки вони є індивідуальними, такими якими їх бачить і розуміє сама особистість, як інтерпретує, виходячи з власного життєвого і морального досвіду, яким чином визначає життєві пріоритети.

Виховання дітей у закладах загальної середньої освіти не може здійснюватись спонтанно, а потребує врахування викликів часу та потреб самої особистості у цьому контексті.

Середовищний підхід розкривається у контексті виховного потенціалу освітнього середовища, в особливостях психологічного мікроклімату, полікультурному змісті шкільного виховання як співбуття і співдіяльності, міжособистісної взаємодії учнів і педагогів різних національностей і етносів, вивчення культури різних народів, толерантного ставлення до її носіїв та ґрунтується на комплексі науково-філософських уявлень про те, чим є особистість і середовище та як вони пов'язані між собою. Цей підхід ураховує, що в результаті взаємодії середовища й особистості постає спосіб її життя, основні риси якого обумовлюються умовами середовища. Він тлумачить середовище як засіб виховання і як технологію опосередкованого управління (через середовище) процесом формування і розвитку особистості підлітка.

Прагнення педагогів віднайти шляхи гармонізації відносин, пом'якшення впливу кризових факторів і способи залучення учнів до соціально значущої спільної діяльності втілюються у педагогізації середовища, інтеграції виховних впливів значущих дорослих і референтних однолітків, посиленні його превентивності.

Превентивна складова виховного середовища закладу освіти забезпечується упорядкуванням сукупності організаційно-педагогічних умов, взаємодія й інтеграція яких забезпечує соціально-правову підтримку розкриття внутрішнього потенціалу, духовного розвитку і самореалізації особистості;

сприяє виробленню нею ціннісного ставлення до себе, природи і суспільства; зменшує негативні впливи соціуму на дитину.

Компетентнісний підхід забезпечує використання набутих особистістю духовно-моральних цінностей у відповідній практико-орієнтованій поведінці (у системі вчинків), гуманістичному спілкуванні, душевно-продуктивних та емоційних контактах.

Компетентнісний підхід сприяє поєднанню та інтегруванню теорії і практики в оволодінні дітьми моральних і життєвих цінностей, здатність застосовувати отримані знання у різних життєвих ситуаціях, використанню сучасних педагогічних технологій.

Компетентнісний потенціал виховання		
№ з\п	Ключова компетентність	Ціннісні ставлення та практичні здатності
1	Спілкування державною (і рідною мовою у разі відмінності) мовами	<i>Ціннісне ставлення:</i> – усвідомлення ролі рідної (державної) мови як механізму національної і етнічної самоідентифікації, збереження світового мовного різноманіття, способу збереження культурних традицій і стратегій, аудіо- та візуалізацію культурного різноманіття свого народу; - любов до української мови; – усвідомлення ролі української мови в особистому житті, а також у житті нації і держави; – спілкування українською мовою у школі та поза школою <i>Практична здатність:</i> – розуміти українську мову; – послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях та дотримуватися мовного етикету; – застосовувати різноманітні комунікативні стратегії залежно від мети спілкування; – формулювати чітко думки, дискутувати, наводити аргументи, відстоювати власну думку;

		– уміти правильно викоритовувати термінологічний апарат, спілкуватися в процесі начально-пізнавальної діяльності; –розв’язувати конфлікти за допомогою спілкування; –популяризувати ідеї гуманізма, добра та краси; –протистояти засміченості мови, лайливим словам
2	Спілкування іноземними мовами	<i>Ціннісне ставлення:</i> - усвідомлення ролі іноземної мови як механізму глобалізації, як запоруки зручності самореалізації в умовах закордоння; – ціннісне ставлення до культурних надбань різних народів, соціальної рівності; – позитивне сприйняття інакшості та інтерес до культурних відмінностей; – толерантне ставлення до представників різних народів і культур; – запобігання проявам ксенофобії, нетерпимості і расизму <i>Практична здатність:</i> – готовність прийняти представників інших культур такими, якими вони є; – знати і за потреби спілкуватися мовами інших народів; – володіти навичками міжкультурної взаємодії; – запобігати міжетнічним і міжкультурним конфліктам; – уміти розв’язувати конфліктні ситуації та знаходити компроміси
3	Математична компетентність	<i>Ціннісне ставлення:</i> – усвідомлення важливості математичного мислення та математичних знань у життєдіяльності людини; – розуміння цілісної картини світу, закономірності розвитку суспільства, людських відносин, небезпек у застосуванні маніпулятивних технологій;

		– дотримування логіки і послідовності у мисленні та діях; – протистояння маніпулятивним впливам <i>Практична здатність:</i> – розвивати критичне мислення; – аналізувати, систематизувати і сентизувати інформацію; – установлювати причиново-наслідкові зв'язки; – виокремлювати головні та другорядні цілі, ризики поведінки, ризиковані життєві ситуації й обирати шляхи їх вирішення
4	Компетентності у природничих науках і технологіях	<i>Ціннісне ставлення:</i> – розширення і поглиблення знань про предметний світ, сферу людських відносин та про себе; – критичне оцінювання результатів людської діяльності у природному середовищі <i>Практична здатність:</i> – готовність до саморозвитку і опанування сучасними технологіями; – використовувати сучасні технології у своїй діяльності; – брати участь у дослідній і проектній діяльності
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<i>Ціннісне ставлення:</i> – здійснення пошукової діяльності та виконання задач за алгоритмом; – уміння працювати з різними Інтернет-ресурсами; – розпізнавання достовірних і недостовірних джерел інформації; – протистояння Інтернет-агресії, Інтернет-булінгу тощо <i>Практична здатність:</i> – уміти використовувати різні способи пошуку корисної інформації в довідникових джерелах

		(зокрема, за допомогою інформаційно-комунікативних технологій), критично мислити в процесі збору та обробки інформації; – дотримуватися етикету; – критично відбирати Інтернет-інформацію; – дотримуватися правил безпеки в Інтернет мережі та здатність протистояти інтернет-ризикам та маніпулятивним технологіям у ЗМІ та рекламі, соціальних мережах, комп'ютерних іграх
6	Уміння вчитися впродовж життя	<i>Ціннісне ставлення:</i> – визначення мети та цілі власного життя і діяльності, планування й організація життя; – визначення близьких, середніх і далеких перспектив, розроблення стратегії життя; – уміння працювати самостійно і в команді; – користування різними джерелами інформації; – розширення знань своєї та емоційної сфери, власні уявлення про життя; – застосовування різних поведінкових і комунікативних стратегій відповідно до мети діяльності та конкретної ситуації <i>Практична здатність:</i> – уміти моделювати власний освітній розвиток, аналізувати, контролювати, корегувати й оцінювати результати освітньої діяльності; – прагнути оволодівати новими знаннями та навичками; – готовність удосконалювати свої моральні, морально-вольові якості та навички поведінки впродовж життя; – розуміти необхідності роботи над собою
7	Ініціативність і підприємливість	<i>Ціннісне ставлення:</i> – аналізування життєвих ситуацій; – презентування власної ідеї та ініціативи; – формулювання власних пропозицій, рішень;

		– виявлення лідерських якостей; – усвідомлення ціннісного змісту грошей, праці і рівності прав людей, праці батьків; – засудження споживацького способу життя та трудової експлуатації дітей <i>Практична здатність:</i> – готовність брати відповідальність за себе та інших; – розвивати моральні якості для успішної професійної кар’єри; – брати участь у шкільних заходах, волонтерській діяльності, у трудових десантах і благодійних акціях
8	Соціальна та громадянська компетентності	<i>Ціннісне ставлення:</i> – усвідомлення змісту понять «громадянин», «патріотизм», «військово-патріотичне виховання», «готовність до захисту Вітчизни» як важливих складників життєдіяльності людини; – усвідомлення конституційного обов’язку щодо громадянських прав та захисту суверенітету і територіальної цілісності України; – бажання брати участь у різних формах позакласної та позашкільної роботи військово-патріотичного спрямування; – участь у шкільному самоврядуванні і в дитячих громадських об’єднаннях <i>Практична здатність:</i> – володіти навичками допомоги, самопомоги, захисту та виживати в складних умовах; – готовність захищати Батьківщину; – дотримуватися конституційних норм, повага до державних символів, законів України; – гуманно ставитися до інших людей, бути здатним до альтруїзму, співчуття, емпатії;

		– цінувати і поважати свободу інших, право на вибір та власну думку; – поважати гідність кожної людини
9	Обізнаність та самовираження у сфері культури	<i>Ціннісне ставлення:</i> – ідентифікація себе як представника певної культури; – визначення ролі і місця української культури в загальноєвропейському і світовому контекстах; – використання культурного досвіду в життєвих ситуаціях; – долучення до творчості, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби <i>Практична здатність:</i> – поцінювати культурні здобутки людства та інтерес до них; – бути відкритим до культурного діалогу; – потреба у творчій діяльності, яка би відповідала здібностям і нахилам
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<i>Ціннісне ставлення:</i> – усвідомлення природи, як джерела свідомості і духовності; – усвідомлення людини як частини і результату еволюції природи; – усвідомлення діяльності людини й її потреб як чинника руйнування довкілля; – формування ставлення до природи як універсальної цінності; – визнання за об'єктами природи права на існування незалежно від привнесеної користі; – усвідомлення значущості здорового способу життя, фізичної підготовки та фізичного розвитку для повноцінного життя людини <i>Практична здатність:</i> – уміти виокремлювати екологічний контекст будь-якого виду діяльності;

		– формувати практичні навички екологічно безпечної поведінки (вміти обирати діяльність, що наносить найменшої шкоди природі); – уміти застосовувати позитивні надбання народних традицій та етнічної культури у ставленні до природи й побутовій діяльності.
--	--	---

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА З УЧНЯМИ

Превенція	Термін	Відмітка про виконання
Діагностика результатів навчання і розвитку кожного учня	Грудень травень	
Проведення бесід виховного характеру	Постійно	
Спостереження за запізненнями на уроки	Постійно	
Аналіз відвідування учнями ліцею	Постійно	
Рейд «Перерва» (Спостереження за поведінкою на перервах)	Постійно	
Рейд «Урок»	Постійно	
Вивчення взаємодії вчителя та учнів на уроках	Протягом року	
Рейд «Шкільна форма»	1 раз на місяць	
Рейд «Дозвілля»	Перед початком канікул	
Рейд «Підручник дякує – підручник скаржиться»	Двічі на рік	
Випуск «Екранчиків досягнень»	2 рази на місяць	
Організація зустрічей з працівниками поліції, службою у справах сім'ї	Протягом року	
Проведення тренінгів соціальним педагогом, практичним психологом	Відповідно плану	
Соціальний захист	Термін	
Коригування соціальних паспортів	До 30.08	
Відвідування родин та складання актів обстеження матеріально-побутових умов учнів пільгових категорій	Вересень, січень	
Забезпечення гарячим харчуванням учнів пільгових категорій	З 02.09	
Вивчення та врахування стану фізичного, психічного та соціального здоров'я учнів. Складання Листка здоров'я.	Вересень	
Організація дозвілля учнів під час канікул.	Грудень Травень	
Зайнятість в гуртках та секціях	Вересень Січень	

Обдарованість	Термін	
Оновлення банку обдарованих дітей. Визначення реальних і потенційних можливостей учнів	Раз на рік	
Діагностика результатів навчання і розвитку кожного учня	Грудень Травень	
Проведення психологічних тренінгів	За потребою	
Моніторинг результатів участі в конкурсах, олімпіадах, турнірах	Травень	

ЗАХОДИ, СПРЯМОВАНІ НА СПІВПРАЦЮ З БАТЬКІВСЬКИМ КОЛЕКТИВОМ

№ з/п	Форма діяльності	Дата	Відповідальний	Відмітка про виконання
1	Формування банка даних про сім'ю	До 02.09.	Класний керівник	
2	Своєчасне інформування батьків про відсутність дітей у закладі.	Протягом року	Класний керівник	
3	Спільні учнівсько-батьківські виховні форми діяльності за планом класного керівника	Протягом року	Класний керівник	
4	Проведення індивідуальної роботи з батьками	Протягом року	Класний керівник, соціальний педагог, учителі предметники	
5	Участь у загальношкільних батьківських зборах	Двічі на рік	Голова батьківського активу	
6	Постійний зв'язок з родинами учнів девіантної поведінки.	Протягом року	Класний керівник	
7	Педагогізація батьків (батьківські збори)	Протягом року	Класний керівник	

РОБОТА З БАТЬКАМИ

Основні напрямки роботи з батьками:

- ☐ участь батьків в організації роботи класу, організація навчально-виховного процесу, зміцнення матеріально-технічної бази закладу;
- ☐ робота батьківського комітету класу;
- ☐ проведення класних зборів, загальношкільної конференції, засідань ради **НАЗВА** ліцею
- ☐ особисті бесіди адміністрації та класного керівника з батьками;
- ☐ консультації для батьків, психолога, логопеда, учителів, громадськості.

№	Зміст роботи	Термін виконання	Відповідальні	Відмітка про виконання
1	Вивчення умов виховання школярів, соціально-професійного стану батьків	Протягом року	Класний керівник	
2	Проведення батьківських зборів	Згідно виховного плану класу	Класний керівник	
3	Організація спільної діяльності закладу та сім'ї з учнями, які потребують підвищеної уваги	Протягом року	Адміністрація, класний керівник	
4	Проведення відкритих уроків для батьків, зустрічей батьків з учителями – предметниками, класним керівником, адміністрацією ліцею.	Грудень	Адміністрація, класний керівник	
5	Залучення батьків до участі в загальношкільних, класних, позаурочних заходах.	Протягом року	Класний керівник	
6	Оцінка батьками діяльності НВК з навчання і виховання учнів	Травень	Адміністрація, класний керівник	

ТЕМАТИКА БАТЬКІВСЬКИХ ЗБОРІВ

НА 2025/2026 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

№ з/п	Клас	Тематика проведення	Термін проведення
1.	5 клас	1. Вплив підліткового віку на формування особистості. 2. Виховання починається в сім'ї. 3. Підліток і соціальні мережі. Вплив соціальних мереж на формування всебічного розвитку дитини. 4. Нехай завжди квітує дерево родинне.	Жовтень Грудень Березень Травень

Психолого – педагогічна просвіта батьків

Клас	Тематика
5 клас	Психофізичні особливості 11-річної дитини
	Шляхи підвищення ефективності інтелектуальної діяльності
	Здорові діти здорових батьків
	Як запобігти появі шкідливих звичок
	Виховання бережливості та економії. Діти та сімейний бюджет
	Дитячі свята в сім'ї.
	Підбиваємо підсумки. До побачення 5 клас
	Розвиток уваги і посидючості у шестикласників

РЕЖИМ РОБОТИ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Початок занять _____

Завершення занять _____

Розклад дзвоників

Канікули

Завершення навчального року _____

СТАТУТ КЛАСУ

1. Навчіться дружити і бути доброзичливими.
2. З повагою ставтеся один до одного, поважайте думку інших.
3. Сумлінно працюйте на уроках та вдома.
4. Дорожíte честю школи.
5. На перерві не бігайте. Дотримуйтесь правил безпеки, щоб уникнути травм.
6. Не робіть іншим такого, чого не хотіли б, щоб зробили вам.
7. Не говоріть образливих слів, а коли вже сказали, то майте мужність вибачитися.
8. Умійте вибачати інших і ніколи не мстіться.
9. Будьте ввічливими в розмові. Не перебивайте однокласника, коли він відповідає. Не перебивайте вчителя, коли він говорить.
10. У скрутну хвилину підтримуйте один одного.
11. Не чіпайте чужі особисті речі (портфель, підручники, олівці, ручки).
12. Поважайте чистоту в приміщенні школи.
13. Бережно ставтеся до шкільного майна.
14. Дотримуйтеся правил особистої гігієни.

ЛИСТ ЗДОРОВ'Я

учнів _____ класу

№ з/п	Прізвище, ім'я учнів	Дата народження	Зріст, см	Розмір меблів (група меблів)	Група здоров'я	Патологічна ураженість (порушення зору; слуху; постави; учні, які часто хворіють)	Медична група з фізичної культури	Термін дії	Зміна медичної групи з фізичної культури	Термін дії
1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										
7.										
8.										
9.										
10.										
11.										
12.										
13.										
14.										
15.										
16.										
17.										
18.										
19.										
20.										
21.										
22.										
23.										
24.										
25.										

Класний керівник _____
Вчитель фізкультури _____

ОРІЄНТОВНЕ ПОЛОЖЕННЯ ПРО БАТЬКІВСЬКИЙ КОМІТЕТ КЛАСУ

1. Батьківський комітет класу – це об'єднання батьків, діяльність яких спрямована на всебічне сприяння педагогічному колективові вчителів, які працюють із класом, класному керівникові, співпраці родини та школи на користь учнів класу
2. Батьківський комітет обирається на батьківських зборах на початку навчального року терміном на один навчальний рік
3. До батьківського комітету класу можуть бути обрані батьки будь – якого учня класу за їхнім бажанням або згідно з пропозицією більшості учасників батьківських зборів
4. Голова батьківського комітету обирається з числа членів батьківського комітету на першому засіданні
5. Про свою діяльність батьківський комітет звітує перед батьківськими зборами
6. Збори батьків мають право вимагати від батьківського комітету позачергового звітування, якщо існують підстави для сумнівів у діях останнього
7. Батьківський комітет класу бере участь у засіданнях ради школи, шкільних конференціях, зустрічах батьківських комітетів класу зі шкільною адміністрацією
8. Засідання батьківського комітету класу відбуваються три – чотири рази за навчальну чверть. Ухвалені рішення фіксуються в протоколі, який зберігається в голові батьківського комітету.

БАТЬКІВСЬКИЙ КОМІТЕТ КЛАСУ ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ

- Допомогати класному керівникові в налагодженні контакту з колективом батьків;
- Залучати батьків до спільної діяльності з дітьми;
- Впливати на формування культури батьківського спілкування;
- За необхідності бути посередником між родиною, школою, громадськими організаціями;
- Стимулювати ініціативність і відповідальність у вихованні підростаючого покоління;
- Висувати пропозиції щодо поліпшення освітньо – виховного процесу в школі;
- Дотримуватися етичних норм у спілкуванні з педагогами, учнями та батьками школярів.

БАТЬКІВСЬКИЙ КОМІТЕТ МАЄ ПРАВО

- Брати активну участь в організації освітньо – виховного процесу класу;
- Допомогати класному керівникові та школі в придбанні підручників і посібників;

- Разом з класним керівником відвідувати учнів удома;
- Бути присутнім на уроках і позакласних заходах;
- Висловлювати свій погляд на проведення класних заходів;
- Разом із класним керівником впливати на безвідповідальних батьків;
- Проводити бесіди з проблемними учнями;
- Підтримувати тісний контакт із правоохоронними органами та громадськими організаціями з метою захисту прав та інтересів дитини і родини;
- За необхідності залучати фахівців різних галузей для розв'язання проблем сімейного виховання.

ЗАКОНИ БАТЬКІВСЬКОЇ ІСТИНИ

Закон 1. Цінують любов своєї дитини. Пам'ятайте: від любові до ненависті – лише один крок, не робіть необдуманих кроків!

Закон 2. Не принижуйте свою дитину. Принижуючи її гідність, ви формуєте в неї вміння та навички приниження, які вона зможе використати по відношенню до інших дітей. Не виключено, що ними будете ви.

Закон 3. Не погрожуйте своїй дитині. Погрози дорослого породжують нещирість дитини, призводять до страху і ненависті.

Закон 4. Не накладайте заборон, якщо ви впевнені в тому, що зашкодить життю та здоров'ю вашої дитини. У природі дитини – дух бунтарства. Те, що категорично заборонено, дуже хочеться спробувати – не забувайте про це.

Закон 5. Не опікуйтеся своєю дитиною там, де можна без цього обійтися; дайте можливість маленькій людині самостійно зростати.

Закон 6. Не йдіть на поводу у своєї дитини, дотримуйтеся рівноваги між любов'ю й мірою та батьківською відповідальністю.

Закон 7. Розвивайте в собі почуття гумору. Учитесь насміхатися над своїми слабостями, дозволяйте своїй дитині сміятися разом із вами. Учіть свою дитину глузувати з себе! Це краще, ніж бути посміховиськом для інших.

Закон 8. не читайте своїй дитині нескінченних нотацій, вона їх просто не чує!

Закон 9. Завжди будьте послідовними у своїх вимогах. Добре орієнтуйтеся у своїх «так» і «ні».

Закон 10. Не позбавляйте свою дитину права бути дитиною. Дайте їй можливість побути бешкетником і непосидою, бунтівником і пустуном. Дитинство мине швидко, а так багато треба встигнути спробувати, перш ніж подорослішаєш. Дозвольте своїй дитині бути нею у дитячі роки, інакше період дитинства триватиме все доросле життя.

Закон 11. Пам'ятайте, що найбільше батьківське щастя – бачити гідних, розумних і вдячних дітей!

СКЛАД БАТЬКІВСЬКОГО КОМІТЕТУ

№ з/п	ПІБ батьків	Місце роботи, посада	Телефон	Доручення
1.	Мутко О.С.	Дмитрівський старостат, техпрацівник	0951272296	
2.	Молодик О.Б.	ФОП Молодик ОБ	0671871114	
3.	Наумейко Н.В.	Тимчасово не працює	098528 3496	
4.				

ВИТЯГ З ОСНОВНИХ ОРІЄНТИРІВ ВИХОВАННЯ

Сучасний зміст виховання дітей та учнівської молоді в Україні — це науково обґрунтована система загальнокультурних і громадянських цінностей та відповідна сукупність соціально значущих якостей особистості, що характеризують її ставлення до суспільства і держави, інших людей, праці, природи, мистецтва, самої себе. Виховання здійснюють для ідентифікації вихованця із загальновизнаними цінностями і якостями та самореалізації його сутнісних сил. Система цінностей і якостей особистості розвивається і виявляється через її власне ставлення.

Ціннісне ставлення особистості до суспільства і держави виявляється у патріотизмі, правосвідомості, політичній культурі та культурі міжетнічних відносин.

Патріотизм виявляється в любові до Батьківщини, свого народу, турботі про його благо, сприянні становленню й утвердженню України як суверенної, правової, демократичної, соціальної держави, готовності відстояти її незалежність, служити і захищати її, розділити свою долю з її долею, повазі до українських звичаїв і обрядів, усвідомленні спільності власної долі з долею Батьківщини, досконалому володінні українською мовою.

Розвинена правосвідомість виявляється в усвідомленні особистістю своїх прав, свобод, обов'язків, свідомому ставленні до законів та державної влади. Політична культура — це політична компетентність (наявність знань про типи держав, політичні організації та інституції, принципи, процедури й регламенти суспільної взаємодії, виборчу систему), а також лояльне й водночас вимогливе ставлення громадян до держави, її установ, органів влади, здатність брати активну участь в ухваленні політичних рішень.

Культура міжетнічних відносин передбачає поважне ставлення дітей та учнівської молоді до прав людини; сформованість інтересу до представників інших народів; толерантне ставлення до їхніх цінностей, традицій, мови, вірувань; вміння гармонізувати свої інтереси з етнічними та релігійними групами заради громадянської злагоди.

У молодшому шкільному віці у дитини формується здатність пізнавати себе як члена сім'ї, родини, дитячого об'єднання; як учня, жителя міста чи села; виховується любов до рідного дому, школи, вулиці, своєї країни, її природи; до

рідного слова та державної мови, побуту, традицій, культурних особливостей як рідного, так й інших етносів українського народу.

У підлітковому віці виховується духовно-осмислений, рефлексивний патріотизм, який поєднує любов до свого народу, нації, Батьківщини з почуттям поваги до інших народів, своїх і чужих прав та свобод.

Тому у старшому шкільному віці пріоритетними рисами ціннісного ставлення до Батьківщини є відповідальність і дієвість. Старшокласники не лише ідентифікують себе з українським народом, але й прагнуть жити в Україні, пов'язати з нею свою долю, служити Вітчизні на шляху її національного демократичного відродження; працювати на її благо, захищати її; поважати Конституцію України і дотримуватися Законів; володіти рідною та державною мовою; визнавати пріоритети прав людини, поважати свободу, демократію, справедливість.

Ціннісне ставлення до людей виявляється у моральній активності особистості, прояві відповідальності, чесності, працелюбності, справедливості, гідності, милосердя, толерантності, совісності, терпимості до іншого, доброзичливості, готовності допомогти іншим, обов'язковості, добросовісності, ввічливості, делікатності, тактовності; вмінні працювати з іншими; здатності прощати і просити пробачення, протистояти виявам несправедливості, жорстокості. Показник моральної вихованості особистості— це єдність моральної свідомості та поведінки, єдність слова і діла, наявність активної за формою та моральної за змістом життєвої позиції.

Характер ставлення особистості до соціального довкілля змінюється з віком. У молодшому шкільному віці дитина оволодіває елементарним умінням та навичками підтримки та збереження міжособистісної злагоди, запобігання та мирного розв'язування конфліктів; здатністю брати до уваги думку товаришів та опонентів; орієнтацією на дорослого як носія суспільних еталонів та морального авторитета. У підлітковому віці зростає цінність дружби з однолітками, відбувається емансипація від безпосереднього впливу дорослих, розширюється сфера соціального спілкування, засвоюються суспільні цінності, формуються соціальні мотиви поведінки, виникає критичне ставлення до людей як регулятор поведінки. У юнацькому віці збільшується кількість виконуваних старшокласником соціальних

ролей, зростають вимоги до відповідальності за дії та вчинки, формуються мотиви самовизначення, вдосконалюється вміння керуватися свідомо поставленою метою, зростає роль самостійних форм діяльності: формується суспільна активність.

Ціннісне ставлення до природи формується у процесі екологічного виховання і виявляється у таких ознаках: усвідомленні функцій природи в житті людини та її самоцінності; почутті особистої причетності до збереження природних багатств, відповідальності за них; здатності особистості гармонійно співіснувати з природою; поводитися компетентно, екологічно безпечно; критичній оцінці споживацько-утилітарного ставлення до природи, яке призводить до порушення природної рівноваги, появи екологічної кризи; вмінні протистояти проявам такого ставлення доступними способами; активній участі у практичних природоохоронних заходах: здійсненні природоохоронної діяльності з власної ініціативи; посиленому екологічному просвітництві. Ціннісне ставлення до природи і сформована на його основі екологічна культура є обов'язковою умовою сталого розвитку суспільства, узгодження економічних, екологічних і соціальних чинників розвитку.

Ставлення вихованців до природи має специфічні вікові особливості. Молодшому шкільному віку властиве непрагматичне ставлення, що ґрунтується на суб'єктифікації, коли природні об'єкти стають "значущими іншими"; посилюються мотиви спілкування з природою. Для підліткового віку характерне ставлення до природи як до об'єкта охорони, а не користі. Наприкінці цього віку виникає "об'єктна" настанова користі. При цьому виявляється суперечливість у ставленні до природи: прагматичні настанови декларуються природоохоронними мотивами. Юнацькому віку властиве об'єктно-непрагматичне ставлення до природи, що ґрунтується на естетичній настанові.

Ціннісне ставлення до мистецтва формується у процесі естетичного виховання і виявляється у відповідній ерудиції, широкому спектрі естетичних почуттів, діях і вчинках, пов'язаних з мистецтвом. Особистість, якій властиве це ставлення, володіє системою елементарних мистецьких знань, адекватно сприймає художні твори, здатна збагнути та виразити власне ставлення до мистецтва, прагне та вміє здійснювати творчу діяльність у мистецькій сфері.

Естетичне виховання спрямоване на розвиток у зростаючої особистості широкого спектра почуттів— здатності збагнути та виразити власне ставлення до мистецтва. Важливим є сприймання об'єктів довкілля як естетичної цінності, ерудиція у галузі мистецтва (володіння системою елементарних мистецьких знань, понять, термінів, адекватне сприйняття художніх творів, творча діяльність у мистецькій сфері), власний погляд на світ, здатність радіти за інших як ознака духовної зрілості.

Використовуючи мистецтво як основний чинник естетичного виховання, педагог враховує вікові особливості школярів: відкритість учнів початкової школи досприймання художніх творів, їхню емоційну мобільність та готовність з насолодою виконувати творчі завдання; концентрацію підлітків на пізнанні свого внутрішнього світу, а отже, використанні мистецтва як засобу духовного становлення, що проходить шлях від почуттєвого сприймання до осмислених естетичних дій; усвідомлення старшокласниками (вік, коли почуття набувають якісно нового характеру, переживання стають змістовнішими і доволі глибоко впливають на емоційне сприйняття життя) того факту, що мистецтво безпосередньо пов'язане з життям народу, його культурою.

Ціннісне ставлення до праці є визначальною складовою змісту виховання особистості, що спрямована на формування у неї розуміння особистої значущості праці як джерела саморозвитку і самовдосконалення.

Ціннісне ставлення до праці, складний змістовно-синтетичний компонент особистості, який включає в себе ставлення дітей та учнівської молоді до праці як однієї з важливих життєвих потреб, почуття задоволеності працею й наявності сукупності найважливіших моральних якостей, що визначають ставлення до трудової діяльності загалом (працьовитість, відповідальність, охайність, бережливість, вміння раціонально розподіляти робочий час і т.п.).

Трудове виховання – це процес цілеспрямованого й усвідомленого прилучення зростаючої особистості до суспільних цінностей праці, які формуються у неї за допомогою пізнавальних і конкретно перетворювальних видів діяльності перманентно зростаючої складності.

Рівень розвитку трудової вихованості визначає ініціативність й активність учня на уроках, вміння зосередити свої зусилля на подоланні труднощів, пов'язаних із навчальною діяльністю й самоосвітою, вмінням знаходити свої місце у працюючому колективі, допомоги ближнім, ставленні до оточуючих, володіння комунікативними навичками, позитивна взаємодія з учителями, працьовитість у всіх формах трудової діяльності, ретельність та сумлінність виконання доручень, негативне, критичне ставиться до власного ледарства та ледарства оточуючих, прояв бережливості в процесі будь-якої діяльності, охайність, вміння раціонально розподіляти робочий час, здатність до продуктивної діяльності, прояв об'єктивного самоконтролю.

Провідною метою трудового виховання у початковій школі є виховання у молодших школярів позитивного ставлення до праці засобами організації різноманітних форм предметно-перетворювальних практичних дій. При цьому має відбуватися розвиток особистості, набуття молодшими школярами первинних уявлень про важливість праці для них самих, родини і суспільства в цілому, засвоєння правил безпеки життя під час виконання трудових завдань, пропедевтичне ознайомлення із сучасним світом професій.

Мета трудового виховання у основній школі полягає у формуванні розуміння учнів значення правильного вибору професії для особистості та сучасного суспільства; уявлень про сучасний ринок праці, знань про складові головного та резервного професійного плану; відмінності між окремими напрямками профільного навчання у старшій школі; навичок пошуку необхідної інформації про можливості продовження навчання за обраним профілем і побудови індивідуальної освітньої траєкторії.

Метою трудового виховання у старшій школі є формування в учнів готовності до свідомого професійного самовизначення та морально-психологічна підготовка до майбутньої професійної діяльності.

Ціннісне ставлення до себе передбачає сформованість у зростаючої особистості вміння цінувати себе як носія фізичних, духовно-душевних та соціальних сил. Воно є важливою умовою формування у дітей та учнівської молоді активної життєвої позиції.

Ціннісне ставлення до свого фізичного "Я" — це вміння особистості оцінювати свою зовнішність, тілобудову, поставу, роз виток рухових здібностей, фізичну витривалість, високу праце здатність, функціональну спроможність, здатність відновлювати силу після фізичного навантаження, вольові риси, статеву належність, гігієнічні навички, корисні звички, стан свого здоров'я та турбуватися про безпеку власної життєдіяльності, вести здоровий спосіб життя, активно відпочивати.

Ціннісне ставлення до свого психічного "Я" передбачає вихованість у дітей та учнівської молоді культури пізнання власного внутрішнього світу — думок, переживань, станів, намірів, прагнень, цілей, життєвих перспектив, ідеалів, цінностей, ставлень. Важливо навчити зростаючу особистість сприймати себе такою, якою вона є, знати свої позитивні і негативні якості, сприяти формуванню у неї реалістичної Я-концепції, готовності та здатності до самовдосконалення, конструктивної самокритичності.

Ціннісне ставлення до свого соціального "Я" виявляється у таких ознаках: здатності орієнтуватися та пристосовуватися до нових умов життя, конструктивно на них впливати; визначенні свого статусу в соціальній групі, налагодженні спільної праці з дорослими та однолітками; вмінні запобігати конфліктам, справедливому і шляхетному ставленні до інших людей; позиції активного суб'єкта громадянського суспільства, який може і має впливати на долю країни.

Характер ціннісного ставлення особистості до себе істотно змінюється з віком. У молодшому шкільному віці розвивається рефлексія, формується вміння оцінювати себе як предмет змін. У підлітковому віці формується прагнення до самоствердження, з'являється хворобливе переживання неспіху, зростає роль самооцінки в регуляції поведінки. У юнацькому віці актуалізується потреба у самовизначенні, оцінці своїх здібностей і можливостей; виникає процес визначення сенсу життя та свого місця в ньому.

ТЕМАТИКА БЕСІД ІЗ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ДИТЯЧОГО ТРАВМАТИЗМУ.

1. Правила дорожнього руху.

№	Зміст занять	місяць	Число
1.	Організація дорожнього руху. Правосторонній, односторонній, двосторонній рух. Правила безпеки при переході вулиці. Наземний, надземний, підземний переходи.	вересень	
2.	Типи перехресть (регульовані, нерегульовані). Правила переходу дороги на перехрестях.	вересень	
3.	Правила переходу вулиці після висадки з транспорту.	жовтень	
4.	Дорожні знаки.	листопад	
5.	Дорожня розмітка.	грудень	
6.	Рух за сигналами регулювальника.	січень	
7.	Пасажир в автомобілі.	лютий	
8.	Основні види ДТП. Поведінка при ДТП.	березень	
9.	Безпека руху велосипедиста.	квітень	
10.	Підсумкове заняття з ПДР.	травень	

2. Правила протипожежної безпеки.

№	Зміст занять	місяць	Число
1.	Вогонь – друг, вогонь – ворог. Причини виникнення пожеж, їх наслідки.	вересень	
2.	Дії під час виникнення пожеж у багатоповерховому будинку, власному будинку. Способи захисту органів дихання від чадного газу.	жовтень	
3.	Правила експлуатації побутових нагрівальних, електричних та газових приладів.	листопад	
4.	Пожежонебезпечні речовини та матеріали. Пожежна безпека при поводженні з синтетичними, горючими, легкозаймистими матеріалами та речовинами.	грудень	

5.	Пожежонебезпечні об'єкти . Новорічні свята: новорічна ялинка, електричні гірлянди; небезпека використання відкритого вогню (свічки, бенгальські вогні тощо). Користування печами, камінами.	грудень	
6.	Правила пожежної безпеки у вашому домі. Гасіння пожежі в квартирі на початковій стадії загоряння. Правила поводження під час пожежі.	січень	
7.	Запобігання виникненню пожеж від електричного струму та правила гасіння таких пожеж. Дії учнів при пожежі.	лютий	
8.	Домедична допомога постраждалим від пожеж. Шкідливість і небезпечність куріння.	березень	
9.	Основні правила пожежної безпеки під час відпочинку в лісі.	квітень	
10.	Підсумкове заняття. Протипожежна безпека.	травень	

3. Запобігання отруєнням.

№	Зміст занять	місяць	Число
1.	Поширення отруєння грибами, рослинами та їх насінням. Профілактика харчових отруєнь.	жовтень	
2.	Запобігання отруєнням хімічними речовинами.	травень	

4. Правила безпеки при користуванні газом.

№	Зміст занять	місяць	Число
1.	Загальні відомості про природний та зріджений газ.	жовтень	
2.	Правила безпечного користування побутовими газовими приладами: котел, пічка, запальничка тощо.	грудень	
3.	Дії населення при виявленні запаху газу.	січень	

4.	Ознаки отруєння. Запобігання отруєнню чадним газом. Домедична допомога при отруєннях.	березень	
----	---	----------	--

5. Правила безпеки з вибуховонебезпечними предметами.

№	Зміст занять	місяць	Число
1.	Види боєприпасів, методи їх розпізнання. Небезпечні предмети (знахідки) та дії при їх виявленні.	вересень	
2.	Правила поводження з ВНП, невизначеними предметами та речовинами.	жовтень	
3.	Запобігання дитячому травматизму від ВНП побутового призначення : піротехнічні засоби, горючі та легкозаймисті речовини.	грудень	
4.	Вогнепальна зброя – не забава. Небезпечність виготовлення та випробування вибухових пакетів, користування мисливськими рушницями.	березень	
5.	Заходи безпеки під час збирання металевого брухту. Правила дії під час виявлення ВНП.	квітень	
6.	Підсумкова бесіда. Обережність дітей під час літніх канікул – запорука життя та здоров'я.	травень	

6. Правила безпеки на воді.

№	Зміст занять	місяць	Число
1.	Вступ. Уміння триматися на воді – запорука безпеки. Особливості купання у морі, річці, ставку.	вересень	
2.	Допомога утопаючому. Рятувальні прийоми та засоби надання першої долікарняної допомоги потерпілому.	листопад	
3.	Правила поведінки на кризі. Надання допомоги потерпілому на воді взимку.	грудень	

4.	Правила безпечної поведінки на воді та біля води.	березень	
5.	Дія води на організм людини. Як правильно купатися.	травень	

7. Правила безпеки користування електроприладами, при поводженні з джерелами електроструму.

№	Зміст занять	місяць	Число
1.	Поняття про джерела струму, їх небезпечність для життя та здоров'я людини.	листопад	
2.	Правила поводження з побутовими електроприладами : праскою, холодильником, пральною (швейною) машиною, електроплитою тощо.	січень	
3.	Правила поведінки при виявленні обірваного електричного дроту.	квітень	
4.	Правила поведінки поблизу електрощитової, лінії електропередач.	травень	

Тематика бесід
«Я обираю здоровий спосіб життя»
(з профілактики ВІЛ/СНІДу)

1 – 5 клас (6 годин)

1. Здоров'я перш за все. Шкідливі та корисні звички.
2. «Дерево роздумів» щодо правильного рішення відносно свого здоров'я.
3. Сам собі допоможу.
4. Я вмію вибирати.
5. Знай та будь обережний.
6. Зупинись та подумай.